

BRANTFORD
BRIDGEBURG
CALEDONIA
CHIPPAWA
CROWLAND
FORD CITY
FORT ERIE
FORT WILLIAM
GALT
GUELPH
HAMILTON
KITCHENER
MONTREAL
NEW WATERFORD
NIAGARA FALLS
OSHAWA
OTTAWA
PORT COLBORNE
PORT ROBINSON
ST. CATHARINES
SPRING HILLS
SYDNEY
TORONTO
WELLAND
WINDSOR

Kelet-

és

Nyugat-

Kanada Magyar Újság

EGYESITVE A KANADAI MAGYAR HIRLAPPAL

ALDINA
BEKEVAR
CANA
CALGARY
EDMONTON
ESTEVAN
HALMOK
KAPOSVAR
LETHBRIDGE
NORBURY
OTTHON
PLUNKETT
RAYMOND
REGINA
SASKATOON
SAXONHILL
SOKHALON
ST. LASZLO
SZEKELYFOLD
SUMAS
TABER
SUDBURY
VANCOUVER
WAKAW
WEYBURN
WHITEWOOD

VOL. VII EVFOLYAM

WINNIPEG, MANITOBA, 1930. JULIUS 10. CSÜTÖRTÖK

NO. 28. SZAM

THE SIXTIETH BIRTHDAY OF MANITOBA

HUNGARIANS CELEBRATE DIAMOND JUBILEE — PIONEER DAYS RECALLED BY MAGYAR PRESS AND JUBILEE RADIO PROGRAM

On July 15th 1930 the Province of Manitoba reached the age of 60 years, since she was granted her state rights by parliamentary decree. Times have changed since those "good old days" when early settlers battled their way through nowadays unknown struggles and difficulties towards success, and created a real symbolic reputation for the name Manitoba, a word composed of the Indian terms Manito and Waban, meaning the "Narrows of the Great Spirit"

It is almost of secondary importance, whether the Great Spirit of Indiandom had anything to do with the marvelous advance of the "Red River Settlement" which was admitted in 1870 as the fifth Province of the Canadian Commonwealth. But it is really true, that Manito-Waban — a great Western Country, situated in the geographic center of the land mass of North America, being about equally distant from the Atlantic and Pacific Oceans as well as from the Arctic Waters and the Gulf of Mexico, and rich in vegetation, fur and minerals — as the Province of Manitoba, aroused world-wide interest during her sixty years of history.

Why! Which bread-consuming nation on earth does not esteem the land, where Manitoba Wheat is grown, or which grain-exporting country is not afraid of the hard, reddish kernels produced on the Western Canadian Plains and known the world over as "Manitoba Northern". And being in constant touch with the Old Country Press, we know, that there is not even a country newspaper, which does not publish the reports of the Winnipeg Grain Exchange, just showing what enormous publicity the but sixty year old modern Manitoba enjoys through its favorable position and enormous influence on the grain trade.

And the most interesting feature of Manitoba's history is the continual upward trend as a center of commercial traffic, which again finds its explanation in the geographical position of the celebrating Province. While Winnipeg, according to the early Magyar pioneers, was only a mudhole half a century ago, she became not only the up-to-date Metropolis of the Golden Prairies — but one of the most important railway centers of North America. And now being the most logical transfer-point between the Central States and Port Churchill — newest and greatest achievement in Canadian shipping history — the City of Winnipeg and Manitoba in general, duly deserve the attention of the civilized world.

All these however show only the present possibilities of this wonderland, while the future still holds such surprises as the Winnipeg-Greenland — London air-route, which is going to lift Manitoba entirely out of its continental atmosphere and will place the City of Winnipeg at the head of the air-traffic of North America. We do not hesitate in stating, that if the many "impossible dreams" of our forefathers became realities by the Diamond Jubilee of Manitoba — it is quite probable, that on the 75th Anniversary of Manitoba the best wishes of Great Britain will arrive by an army of huge passenger planes direct from London, landig on Stephenson Field, Winnipeg...

And while the pressing economic situation of the present did not permit much fireworks, fess and feathers — the Hungarians of Manitoba have done their best to celebrate in the old Magyar way: in their very hearts. And the "Canadian Hungarian News" — a weekly product of Manitoba, published to help Magyar-born Canadians in becoming loyal citizens of this New Homeland — was glad in securing the assistance of Carrie Mahalek, Soprano, Lulu Putnik, Pianist and the Winnipeg Hungarian Choir, directed

by Rev. Emery Coendes, for the successful nationality program, broadcasted from CKY Studio of the Manitoba Telephone System. We knew that there were pioneers of Magyar origin, who listened in and the tears in their eyes showed what Manitoba — which they partly founded over half a century ago — means to them. And there were thousands of other Hungarian settlers — of honest, sturdy, hard-working pioneer-type — who listened in with sweet memories, as Manitoba scenery and Winnipeg skyline was the very first of their impressions upon entering their New Country of promise, the Canadian Last Great West.

MUTASSA MEG ALLANDOAN ANGOL CIKKEINKET ISMERŐSEINEK

MAGYAR CSERKÉSZLANYOK FILMEN

A Universal amerikai filmgyár nagy sikerűt készített a magyar cserkészlányok gyönyörű parádéját mutató filmbe a margitzigeti versenypályán. Valóban megkapó képekben tárja a világ mozielőadó közönsége elé ez a Universal Sound Newsreel a magyar leánycserkészet magas színvonalát és minden kanadai magyart büszkévé tenné a dattal tölthet el az önkéntes fejezet, amellyel ezek a kecses mozdultak magyar zászlókat példát mutatnak más országok hasonló cserkész-szervezetének.

A kanadai magyarság érdeklődésére számoltató filmet Nyugatkanadában először Winnipegben mutatták be, legközelebb azonban a következő helyeken gyönyörködhetnek benne honfitársaink:
Rex, Regina, Sask. Julius 12. 14. 15.
Rialto, Winnipeg, Man. Jul. 19. 20. 21.
Palace, Kenora, Ont. Julius 24. 26
Classic, Winnipeg, Man. Jul. 28. 29. 30
Strand, Dryden, Ont. augusztus 1. 2.
Rural, Fort Frances, Ont. aug. 6. 7.
Dauphin, Dauphin, Man. aug. 11. 12
Princess, Melville, Sask. aug. 14. 15. 16
Roxy, Yorkton, Sask. aug. 18. 19. 20
Olimpia, Assiniboine Man. aug 25. 26
Memorial Hall, Carman, M. szept 5. 6.

Wellandi magyarok a hősök ünnepén

Az angol lapok jelentése szerint a wellandi hősök ünnepén a helybeli magyar önképzőkör is képviseltette magát és ezzel a tapintatos tettelé ismét hozzájárult ahhoz, hogy a magyarságra testvéri szeretettel nézzenek a ben született kanadaiak.

Robbanótölténytől megsebesült egy hamiltoni magyar

Polos Károly hamiltoni honfitársunk egy témaselencét talált Hamilton egyik utcáján — írják a torontói lapok — és amikor mult szombaton munkáról hazatérve ki akarta szedkéséveit nyitni, a dobos hatalmas duranással egyszerűen felrobbant és Polos Károly két úját leszállította, valamint tájékoztatót sebet ejtett a térébe, karján és szemén, úgyhogy mentőknek a General kórházba kellett szállítani a súlyosan megsebesült magyar munkást.

Manitoba's Jubilee

A Poem specially written for the Manitoba Diamond Jubilee issue of the "Canadian Hungarian News"

by ELMA KENNEDY BROWN, Winnipeg

Just three score years ago there came
Within our great Dominion's name
A little new-born babe.
'Twas cradled in a Prairie nest
That garden spot of all the West,
A Province newly made.

She stemmed the tide of childhood years,
Through youth with all its hopes and fears,
To full maturity:
No fairer child among our states
And now today she celebrates
Her Diamond Jubilee.

Not fair alone in worldly wealth
From forest, farm or sea
But fairer still and richer far
In things that make for character
This child of Liberty.

Besides her great North, inland sea
A spirit pure and strong and free
Denies the baser claim:
In open spaces, here beside
Her rolling Prairies stretching wide
Small souls are born again.

Into this gateway of the West
Great souls have given of their best
From every race and clime,
Have delved into their inmost soul
And turned their helm but to one goal
Not mine alone but thine.

As from each race she garners all
Of good there is nor lets it fall
So shall her stature be
And forth shall spring through this New Land
A people brave, and true and grand
In days that are to be.

Egy magyar munkás is felrobbant Brockvillen

A KÖZELMÚLTBAN TÖRTÉNT HAJÓROBBANÁSSAL SZEMBEN EGYSZER MÁR 934 EMBERT NYELT EL A ST. LAWRENCE — 2,000 HALOTT 8,000 SEBESÜLT VOLT A HALIFAXI MUNICIÓROBBANÁS ALDOZATA

Jelentették a Kanadai Magyar Újság legutóbbi számában, hogy Ontario Brockville városától nem messze levegőbe repült a "King" nevű fúróhajó, melynek 42 főnyi legénységéből 31 azonnal kiszervezett. Bár a mindenünnen elősiető buvárok és mentőhajók a halottak legnagyobb részét — legalábbis ruha-foszlányait — megtalálták, tizenegy embernek még mindig hiába keresik a nyomát.

A torontói "The Evening Telegram" napilapnak a "Torontói Magyar Egyesület" szíveségéből beküldött egyik legutóbbi száma szerint az áltunk között van Kovács György azelőtt Mont realban megtelepedett honfitársunk, aki mint furórmester volt a Porter & Sons, St. Catharines cég ezen hajóján alkalmazásban. Mig tehát az ontariói vasuti katasztrófánál szerencsére nem vesztette magyar életét, addig

szajnos a "King" fúróhajó örökre magával vitte a St. Lawrence fenekére egy derék magyar munkás dinamit által darabokra szaggatott holttestét.

Ebből az alkalomból megjegyzik az angol lapok, hogy az Empress of Ireland nevű óceánjáró 1914-ben történt elsüllyedése óta nem volt ilyen nagyarányú hajó szerencsétlenség a Szent Lőrinc folyón. Az Empress of Ireland elsüllyedése alkalmával azonban 934 lélek veszett a St. Lawrence hajzába. A szerencsétlenséget egy novég hajóval történt összeközös idézte elő Father Pointnál, amely a bevándorló magyarok előtt annyival inkább ismeretes, mert ott száll fel az óceánjáró hajókra az első kanadai: a pilot (eíts: pájlot) vagy révkalauz, aki mint a folyómeder alapos ismerője felelős a quebeci vagy montreali kikötőbe igyekvő hajó biztonságáért.

1870-1930

Mig 1870-ben bívalyok tanyáztak a képünkön látható manitobai parlament épületének helyén, melyet a vörösbőrű indián törzsek "Manitu-Waban"-nak, azaz a "Nagy Szellem Földjé"-nek hívtak — addig ma a Winnipeg melletti Tyndall kőbányából fejtett mészkockákból emelt hatalmas tévényhozási palota tetején, 250 lábnyira a föld színe felett egy haladást jelképező futó ifju szobra arany kalászt tart a kezében, mellyel Manitoba és Winnipeg rávéste nevét a világtörténelem márványlapjaira.

Még ennél is nagyobb arányú katasztrófa történt Halifaxban 1917 december 6-án, amikor a halifaxi kikötőben szintén összeközös következtében felrobbant a "Mont Blanc" nevű municiószállító hajó. Erről a Kanada hajózási történetében eddig még legtragikusabb szerencsétlenségről természetesen annak idején nem írtak az angol lapok, nehogy ezzel örömet okozzanak az ellenséges központi hatalmak háborútól elcsigázott lakosságának. Mikulásnap ajándékuul ugyanis a halifaxi kikötőből a Francia municiógyárak felé induló Mont Blanc-on felrobbant 4,000 tonna nitroglicerin nemcsak Halifax városának tenger-melléki negyedét tette tönkre, 15 millió dollár kárt okozva, hanem kétezer halottat és nyolcezer sebesültet hagyott hátra.

Alberta szaván fogta Kinget...

A TARTOMÁNYI KORMÁNYOK ÖSSZEFOGTAK OTTAWAVAL A MUNKANÉLKÜLISÉG ELLEN — UJRA FELSZINRE KERÜLT A MUNKANÉLKÜLISÉG ÉS BETEGSÉG-ELLENI INTÉZMÉNYES BIZTOSÍTÁS ÉGETŐ KÉRDÉSE

MacKenzie King, Kanada liberális párti miniszterelnöke Saskatchewan utja alkalmával több ízben bejelentette, hogy a munkanélküliség ellen a liberálisok minden lehető el fognak követni — ha ismét megkapják a szavazók bizalmát és a kormányon maradhatnak. Azt is megjegyezte King miniszterelnök, hogy a tartományi kormányoknak mindenképpen segítségére siet a birodalom Ottawában elhelyezett kincstára, úgyhogy a télig teljesen és kielégítően rendezni fogják ezt az elsőrangú fontosszgu problémát, amely immáron hosszú hónapok óta veszelézeteti száz és százezer munkásemler megélhetését és lelki egyensúlyát.

megszövegettetett egy "hivatalos" jelentést a munkanélküliségről. A tartományok ugyanis, ha esetleg a rendszeresen követt formások elhanyagolásával is, de már nem egy esetben deputációztak, kilincseltek, kérétek és könyörögtek Ottawában: de mindeddig csak ígéretet kaptak.

Most az egyszer azonban szaván fogták a miniszterelnököt s a lapzártakor érkezett hírek mind arról számolnak be, hogy a munkanélküliséggel elárasztott tartományok egytől-egyig a leg hivatalosabb keretek között fogják kérni ennek az immár országos jellegűvé vált és egyuttal elmérgesedő kérdésnek a végleges és intézményes megoldását.

MacKenzie Kingnek azonban arra a kijelentésére, hogy a tartományi kormányok eddig még hivatalos formában nem tettek neki előterjesztést az államkincstár és a tartományok együttműködésére a munkanélküliség megoldásában: Brownlee albertai miniszterelnök, aki nemrég került ki győztesen az albertai választási küzdelmekből a liberális párt zászlajával — alaposan rácafolt Kingre és azonnal

Ugyanakkor újra felszínre fog kerülni a munkanélküliség és a betegség elleni biztosítás kérdése és miután a munkásság a polgári pártok képviselőinek is teljes támogatását és az egész kanadai közvélemény együttérzését bírja ebben a nagyfontosszgu követelésben: remélhetőleg Ottawa is belátja végre, hogy itt már tenni kell valamit.